

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

3. ROČNÍK GYMNÁZIA

Čítanie a rozjímanie

14

WWW.INKY.SK

ZOPA KOVANIE Z MINULA

**Kto nám v krátkosti
zhrnie zistenia z
predchádzajúcej
hodiny?**

Poznať-veriť-túžiť-stretnúť

Univerzálna schéma modlitby

Lectio divina – 4 kroky

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

ZOPAKOVANIE Z MINULA

Postupnosť vedúca k stretnutiu s Bohom:

- **Spoznať** Boha;
- **Uveriť** Bohu;
- **Zamilovať** si Ho a **túžiť** po Ňom;
- **Stretnúť** Boha a žiť s Ním.

Zmyslom modlitby je predovšetkým nás previesť touto cestou k Bohu.

Ideálnym nástrojom je modlitba v štýle LECTIO DIVINA, ktorá má 4 kľúčové kroky:

- **ČÍTANIE** (= spoznať)
- **ROZJÍMANIE** (= uveriť)
- **MEDITÁCIA** (= túžiť)
- **KONTEMPLÁCIA** (= stretnúť)

Jednotlivé fázy lectia pritom majú rôznu úlohu a rôzny význam v závislosti od napredovania modliaceho sa smerom k Bohu.

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

DNES ZAČÍNAME...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

**Dnes začneme s
rozoberaním
jednotlivých krokov
LECTIO DIVINA.**

ČO ČÍTAME?

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

VÝCHODISKO:

BIBLICKÝ TEXT, jasný, čitateľný a primerane zrozumiteľný pre každého aspoň gramotného človeka 😊...

Božia Láska je v ňom zjavená doslova viditeľne a hmatateľne a to aj pre toho duchovne najmenej vnímavého človeka.

Súčasne nám vykresľuje Boha Ježiša Krista s Jeho životom, konaním, názormi a postojmi, takže Mu môžeme lepšie porozumieť a učiť sa od Neho

V poslednom rade... je to Božie slovo, „živé a účinné“ (Hebr 4,12), nielen „nejaký text“ – a to má tiež svoj význam!

ČO ČÍTAME?

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

AKÝ TEXT?

Pre potreby Lektia si vždy vyberieme **jeden krátky úryvok s ucelenou myšlienkou.**

V praxi to teda môže byť jedna veta (napr. u blahoslavenstiev), ale aj jeden obsiahlejší príbeh, či udalosť (napr. u podobenstiev).

napríklad:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“

¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti.

¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

ZÁSADNÝ PROBLÉM SAMÉHO ČÍTANIA

■ Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

**Samotné čítanie Biblie
(a každej starej knihy
všeobecne) ale so
sebou prináša jeden
vážny problém...**

ÚLOHA

Dvě Zemanova fiaska

30. října 2013

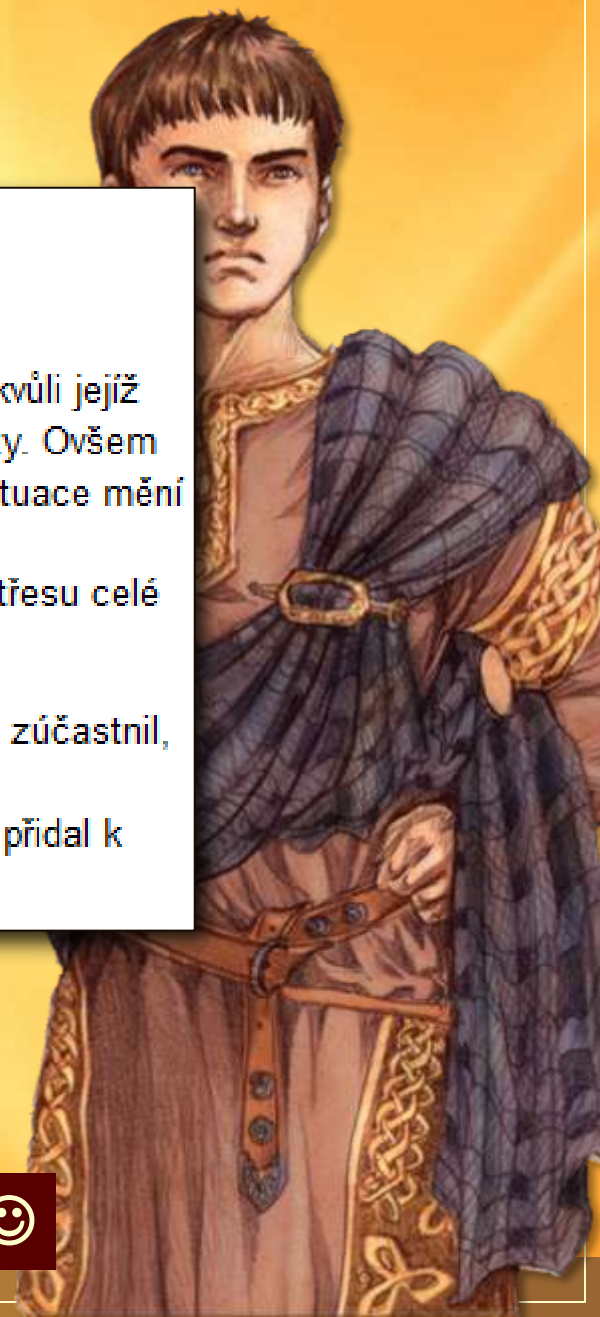
To první je samozřejmě groteskně ostudná prohra politické strany nýmandů, kvůli jejíž propagaci si dva měsíce šoupal paty a nechal se vyhodit z brněnské univerzity. Ovšem to druhé fiasko, to je selhání jeho pokusu o destabilizaci státu. Třebaže se situace mění doslova každou hodinou, v úterý krátce před půlnocí je zřejmé, že pokus o vnitrostranický puč selhal a Sobotkova pozice je sice otřesena, ale úměrně otřesu celé strany. Miloš Zeman za ten otřes nese stoprocentní odpovědnost.

Zdá se, že mužem kompromisu je Milan Chovanec. Ten se puče také aktivně zúčastnil, ale jako první pochopil, že došlo k nárazu na tvrdou vodu. Zachoval se podle machiavelistické rady "nevíš-li, jak z úzkých, hraj hlupáka" a prohlásil, že se přidal k puči proto, aby vyvolal vnitrostranickou diskusi. To tedy vyvolal.

Vedeli by ste nám dôkladne a jasne vysvetliť, o čom vlastne tento text hovorí? Vysvetliť použité reálie, termíny,...?

Rozumná odpověď = 1 dnešní kredit 😊

OTÁZKA

Čo myslíte, čo nám bude robiť väčšie problémy:

- pochopiť text napísaný česky celkom nedávno v susednom Česku s kultúrou, históriou, mentalitou,... rovnakou, ako je tá naša;...
- alebo pochopiť text napísaný tisícky rokov dozadu v starej hebrejčine a gréčtine, v krajine vzdialenej tisícky kilometrov s úplne odlišnou mentalitou, kultúrou, spôsobom myslenia, históriou, ...?

NAJPRV POROZUMIEŤ...

■ Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

PRVÝ CIEĽ ČÍTANIA:

POROZUMIEŤ ČO NAJDOKONALEJŠIE TEXTU – uvedomme si len to, že text Biblie bol napísaný v úplne inej kultúre, inej mentalite, ľuďmi, ktorí žili pred dvomi až štyrmi tisícročiami. **Porozumieť jeho reči, významu, súvislostiam**,... preto nie je jednoduché.

Je preto dôležité aj pre nás, laikov, využívať pomôcky, ktoré nám v tom vedia napomôcť.

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

OTÁZKA JAZYKA:

STARÝ ZÁKON bol napísaný vo veľkej väčšine hebrejsky, občas grécky.

Hebrejčina je jazyk úplne cudzí slovenčine v samej svojej podstate – nemá napríklad bežné časy (minulý, prítomný, budúci), inak vníma rody (mužský, ženský) a pod. Mnoho slov a termínov z hebrejčiny nedokážeme presne preložiť do slovenčiny. Preklad viet musí vždy robiť kompromis medzi vernosťou pôvodnej vete a jej slovenskou „čitateľnosťou“.

NOVÝ ZÁKON bol napísaný v gréčtine, pričom sa predpokladá, že evanjeliá boli aspoň niektoré do gréčtiny preložené z hebrejčiny.

Gréčtina je nám podstatne bližšia, ako hebrejčina, ale aj ona používa slová, zvraty a termíny, ktoré nedokážeme do slovenčiny úplne presne preložiť.

NAJPRV POROZUMIEŤ...

■ Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

OTÁZKA JAZYKA – čo s tým urobiť?

TIP 1: KRALICKÁ BIBLIA

Je to staročeský preklad z konca 16. storočia. Jeho výhodou je, že je aj nám stále zrozumiteľný a súčasne je z dostupných prekladov asi najbližší pôvodine. Ak sa preto v ňom nachádza nejaký zvláštny zvrät, alebo výraz, je to na 90% odraz podobného zvratu v pôvodine.

TIP 2: BIBLICKÝ SLOVNÍK ADOLFA NOVOTNÉHO

Na Kralickú Bibliu nadväzuje pre naše účely ideálny slovník Adolfa Novotného, v ktorom nájdeme vysvetlenie v podstate každého pojmu, slova, termínu, ktorý sa v Biblii nachádza. Veľkou výhodou je aj to, že je online zdarma k dispozícii na internete.

V PRAXI:

Okrem slovenského prekladu si prečítajte aj preklad toho istého textu v *Kralickej Biblii*. Kľúčové slová a pojmy vyhľadajte v Biblickom slovníku.

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

OTÁZKA JAZYKA – čo s tým urobiť?

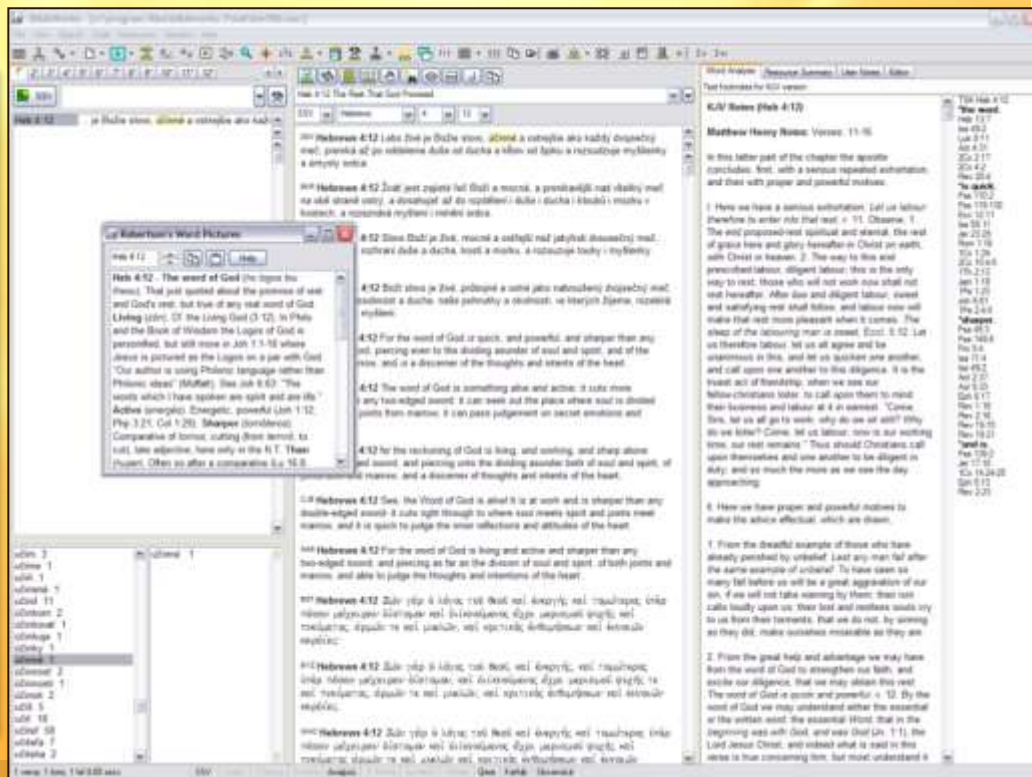
TIP 3: BIBLICKÝ SOFTWARE

Napríklad BIBLE WORKS, alebo THEOPHILOS a podobne.

Výhodou je, že **združuje aj množstvo iných pomôcok**: konkordancie, slovníky, jazykové analýzy, paralely, vyhľadávanie, porovnávanie rôznych prekladov,...

V PRAXI:

Ak máte možnosť, využívajte ho! Okrem iného umožňuje aj úplnému laikovi do istej miery pracovať s hebrejskou a gréckou pôvodinou, čo dramaticky rozširuje možnosti pochopenia Biblie!

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

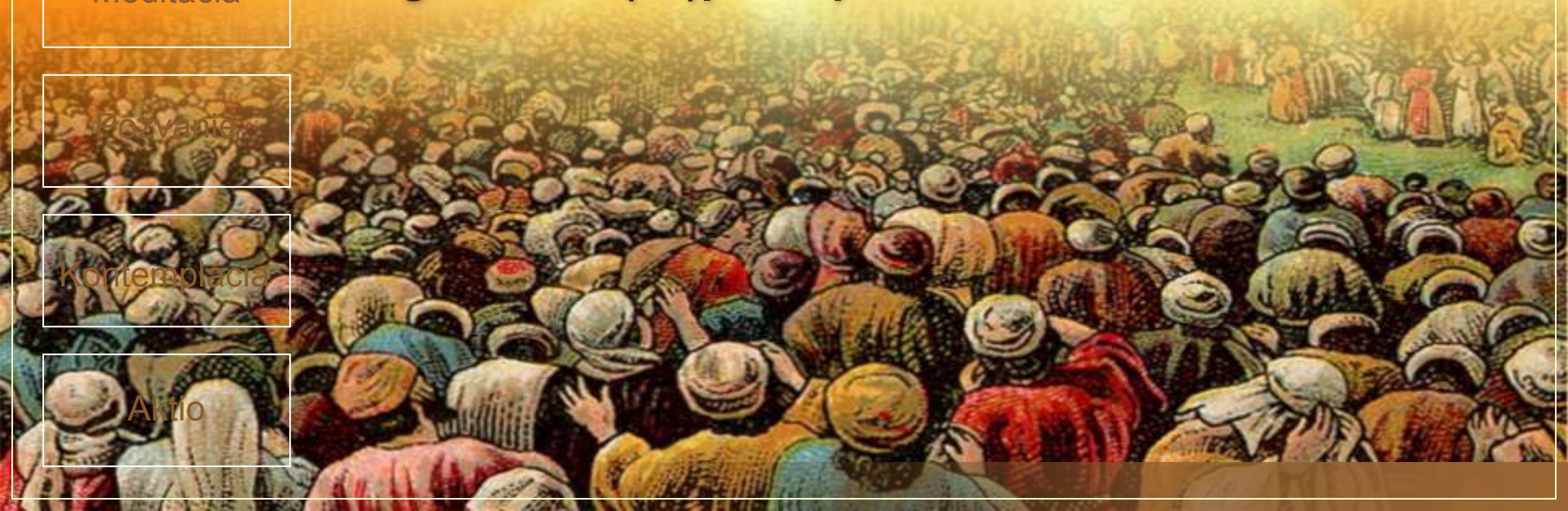
Kontemplácia

Aktio

HISTORICKÉ A KULTÚRNE POZADIE

BIBLIA bola napísaná autormi, žijúcimi a mysliacimi v rámci svojich dejín a svojej kultúry, úplne odlišných od tej našej.

Výsledkom je, že mnohé veci, ktoré pre nich boli samozrejmé a neunúvali sa ich nijako vysvetľovať, sú nám úplne neznáme a výsledkom je skomolené, často až groteskné (ne)pochopenie biblického textu...

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

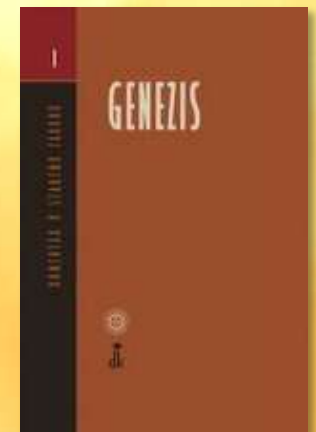
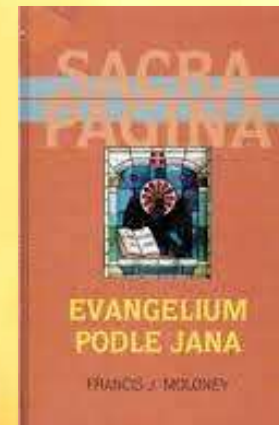
Aktio

HISTORICKÉ A KULTÚRNE POZADIE – čo s tým urobiť?

TIP 1: BIBLICKÉ KOMENTÁRE

V súčasnosti vychádzajú kvalitné komentáre s pera odborníkov biblistov, ktoré sú tiež veľmi dobrým spôsobom ako hlbšie preniknúť nielen do jazyka, ale aj do ostatných reálií biblického textu, ako je jeho historické pozadie a podobne.

Aj v tejto oblasti môže byť istou pomôckou aj Biblický slovník, aj biblický software, ak obsahuje príslušné komentáre, mapy, časové osi, dokumenty,...

V PRAXI:

Ak môžete, určite ich používajte – hlavne tie, ktoré poskytujú naozaj kvalitnú analýzu samotného textu po všetkých stránkach.

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

NAJPRV POROZUMIEŤ...

■ Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

KONTEXT

Biblia je jedným celkom a súčasťou väčšieho celku Božieho zjavenia sa.

Pre plné preniknutie do jej textu by sme mali preto vždy brať do úvahy:

- Celé Božie zjavenie – prejavujúce sa v dejinnej skúsenosti Cirkvi s Bohom;
- Celú Bibliu ako jeden celok;
- Kontext danej knihy Biblie, z ktorej pochádza úryvok, s ktorým pracujeme,...
- ... obzvlášť jeho najbližšie textové okolie.

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

KONTEXT

TIP 1: AKO ZÍSKAŤ PREHĽAD V BIBLIÍ

Okrem denného rozjímania nad malým úryvkom biblického textu venujte čas „rýchlemu čítaniu“ Biblie, ktorého cieľom je získať základný prehľad o Biblii ako celku.

Využiť môžete aj túto schému profesora Tomislava Ivančiča:

- Najprv si vezmi **Nový zákon** a prečítaj ho rýchle celý.
- Potom ešte raz.
- Potom **tretíkrát** a popodčiarkuj si rozličnými farbami.
- Potom to ešte **párkrát** prečítaj, kým sa ti nezničí tento Nový zákon 😊.
- Potom si vezmi **nový výťah** a potom už **smieš čítať pomaly**. Pretože potom z prečítaného celku pochopíš aj jednotlivosti.
- Až potom začni so **Starým zákonom**.

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

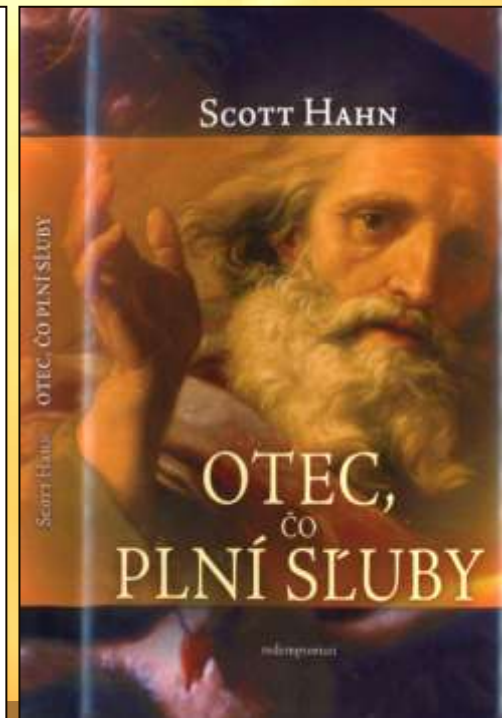
Kontemplácia

Aktio

KONTEXT

TIP 2: VYUŽITE ÚVODY DO JEDNOTLIVÝCH KNÍH BIBLIE

... napríklad v podaní filozofa Petra Kreefta, či teológa Scotta Hahna, ktoré nám pomôžu lepšie pochopiť súvis jednotlivých kníh Biblie a pristupovať k nim ako k celku.

NAJPRV POROZUMIEŤ...

Čítanie

Rozjímánie

Relaxácia

Meditácia

Pozwanie

Kontemplácia

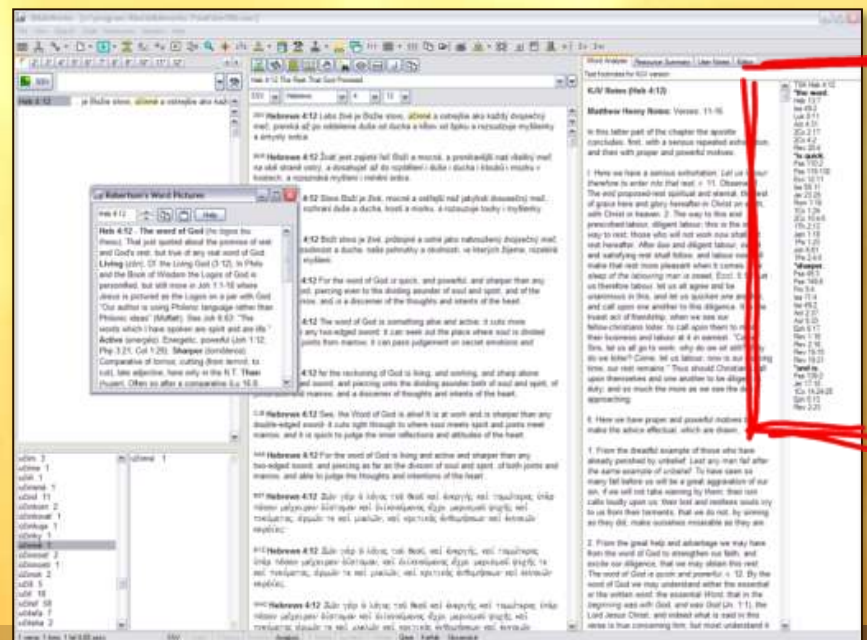
Aktio

PARALELNÉ MIESTA V BIBLIÍ

O veciach, o ktorých hovorí náš úryvok, sa zvyčajne v Biblii hovorí aj na iných miestach.

Je preto užitočné vyhľadať tieto „paralelné miesta“ a zistiť si, čo sa o danej veci hovorí v nich.

Neoceniteľnú službu tu preukáže práve biblický software.

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

1. krok: KONTEXT

V akom širšom kontexte sa úryvok nachádza?

- Kontext celej Biblie a celého Božieho zjavenia?
- Kontext danej knihy Písma a jej autora s jeho úmyslom, pre ktorý ju písal?
- Kontext okolitého textu?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17)

1. krok: KONTEXT

V akom širšom kontexte sa úryvok nachádza?

- Kontext celej Biblie a celého Evanjelia; zjavenia;
- Kontext danej knihy Písma a jej autora s jeho úmyslom, pre ktorý ju písal;
- Kontext okolitého textu.

AUTOR: Apoštol Pavol, Žid, bývalý farizej, teraz kresťan.

ADRESÁTI: Židia, žijúci vo vtedy pohanskom Ríme.

CIEĽ LISTU: Vysvetliť, že človek nie je spasený dodržiavaním zákonov a predpisov, ale LEN VIEROU, ktorá pripodobňuje človeka Bohu.

... PRÍKLAD:

KONTEXT OKOLITÉHO TEXTU:

„Teraz teda už niet odsúdenia pre tých, čo sú v Kristovi Ježišovi; ² ved' zákon Ducha, ktorý dáva život v Kristovi Ježišovi, oslobodil ťa od zákona hriechu a smrti.

³ Čo bolo nemožné zákonu pre slabosť ľudskej prirodzenosti, to uskutočnil Boh, keď pre hriech poslal svojho Syna v tele podobnom hriešnemu a v tele odsúdil hriech, ⁴ aby sa požiadavka zákona splnila v nás, čo nežijeme podľa tela, ale podľa Ducha. ⁵ Lebo tí, čo žijú podľa tela, zmýšľajú telesne, ale tí, čo žijú podľa Ducha, zmýšľajú duchovne. ⁶ A zmýšľať podľa tela je smrť, kým zmýšľať podľa Ducha je život a pokoj. ⁷ Ved' zmýšľať podľa tela je nepriateľstvom voči Bohu, lebo sa nepodriady Božiemu zákonu - a ani sa nemôže. ⁸ A tak tí, čo žijú telesne, nemôžu sa páčiť Bohu.

*⁹ Lenže vy nežijete telesne, ale duchovne, pravda, ak vo vás prebýva Boží Duch. Lebo kto nemá Kristovho Ducha, ten nie je jeho. ¹⁰ Ale ak je vo vás Kristus, telo je síce pre hriech mŕtve, no duch je život pre spravodlivosť. ¹¹ A keď vo vás prebýva Duch toho, ktorý vzkriesil Ježiša z mŕtvych, potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj vaše smrteľné telá skrze svojho Ducha, ktorý prebýva vo vás. ¹² A tak, bratia, sme dlžníkmi, ale nie telu, aby sme museli žiť podľa tela. ¹³ Lebo ak budete žiť podľa tela, zomriete. Ale ak Duchom umŕtvujete skutky tela, budete žiť. ¹⁴ Ved' všetci, ktorých vedie Boží Duch, sú Božími synmi. ¹⁵ **Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!"** ¹⁶ **Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení. ¹⁸ A myslím, že utrpenia tohoto času nie sú hodné porovnávania s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť."***

(Rim 8:1-18 SSV)

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

ČO NÁS V TEXTE ZAUJALO?

Ktoré slová sú v texte kľúčové? Ktoré slovné spojenia sú zaujímavé?

„¹⁵ Nepřijali jste zajisté Ducha služby opět k bázni, ale přijali jste Ducha synovství, v němžto voláme Abba, totiž Otče. ¹⁶ A tent' Duch osvědčuje duchu našemu, že jsme synové Boží. ¹⁷ A jestliže synové, tedy i dědicové, dědicové zajisté Boží, spolu pak dědicové Kristovi, však tak, jestliže spolu s ním trpíme, abychom spolu i oslaveni byli.“

(Rim 8,15–17 KRALICKÁ)

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale klúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom,... úplne nerozumiem?

Z KONTEXTU:

- duch, duchovný;
- telo, telesný

Z ÚRYVKU:

- duch otroctva / synovstva
- abba
- adoptívni synovia
- dedičia a spoludedičia
- oslávení

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale kľúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom,... úplne nerozumiem?

TELO: „starý človek“, žijúci podľa hriechu, nepodobne Bohu a bez Boha. Podobne Bibla chápe aj pojem „svet“ v zmysle reality, oddelenej od Boha a v opozícii voči Bohu.

DUCH: Boh a následne „ľudský duch“, ktorý je od Boha a robí človeka podobným Bohu. Žiť duchovne znamená žiť ako Boh, podobne Bohu. Duchovný život = Boží život.

DUCH OTROCTVA: podobne, ako samotné slovo „duch“ vyjadruje podobnosť človeka s Bohom, aj tu tieto spojenia vyjadrujú podobnosť hriešnika s hriechom a s otroctvom.

DUCH SYNOVSTVA: A, úplne analogicky“, mať ducha synovstva = byť podobný Božím synom a dcéram, čiže synom (dcérou) Boha aj skutočne byť. „Dostali sme ho“, lebo je to možné len vďaka Božiemu daru a povolaniu.

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale kľúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom, ... úplne nerozumiem?

ADOPTÍVNE SYNOVSTVO:

(gr. hyothesis – zo slovo hyos, syn a thesis, tvrdenie, vyhlásenie) – adopcia.

„Podľa rímskeho zákona bolo osvojenie veľmi zložitá, no keď sa to podarilo, bolo to navždy.“ (Komentár k listu Rimanom).

Po prebehnutí úkonu adopcie teda nebol rozdiel medzi narodeným a adoptovaným synom ako nejakým „menejcenným“.

Dokonca ak adoptovaný bol osvojený skôr ako zrodený, stal sa dedičom on a nie ten druhý!

A, na rozdiel od narodeného, adoptovaný už nemohol byť z rodiny vydedený. V tomto smere teda na tom vlastne bol lepšie, ako narodený...!

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale kľúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom, ... úplne nerozumiem?

ABBA, OTČE:

„V židovstve použitie v náboženskej reči je veľmi zriedkavé. Nachádza sa hlavne v neskorších miestach, a to vždy s doložkou, ktorá zdôrazňuje odstup človeka: „Ktorý je v nebi“. V prvotnom kresťanstve Ježiš používa práve slovo ABBA ako oslovenie Boha. Bolo to slovo každodenne používané v rodinách. Súčasníkom muselo znieť neslávnostne a bez rešpektu. Malé deti volali svojho otca ABBA.“ (teologický slovník k Novej zmluve, zv. I-II)

Čiže je to niečo, ako naše: otecko, ocko, tatko, apko a pod. Slovom „abba“ tak Pavol dáva jasne najavo, že kresťan sa stáva nielen obrazne, symbolicky, ale skutočne synom a dieťaťom Boha: „Pozrite, akú veľkú lásku nám daroval Otec: voláme sa Božími deťmi a nimi aj sme.“ (1 Jn 3,1), ktorý sa stáva jeho skutočným Otcom a kresťan tak patrí do Božej rodiny a má teda právo – ako Ježišov brat a súrodenec – oslovovať Boha tým istým familiárnym „abba“.

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale kľúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom, ... úplne nerozumiem?

BOŽÍ DEDIČIA:

Dedič je ten, kto zdedí po otcovi celý jeho majetok a (v dobe Ježiša a Izraela) spravidla aj jeho titul a postavenie.

Pretože sme skutoční synovia a dcéry Boha, máme aj dedičský nárok a právo voči Bohu. Získali sme tento nárok a toto právo (a Boh nám ho neuprie, pretože je spravodlivý!) vtedy, keď nám Boh z čírej a nezaslúženej milosti ponúkol tento dar a privilegium adoptívneho synovstva – a my sme aktom uverenia, bez akýchkoľvek vlastných zásluh, číro nezaslúžene, tento dar od Boha prijali!

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale kľúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom, ... úplne nerozumiem?

KRISTOVI SPOLUDEDIČIA

V Židovskom právnom systéme bol týmto dedičom najstarší, prvorodený syn. On dostal všetko a ostatní synovia dostali iba akúsi „výslužku“, vyplatný podiel a potom boli poslaní preč.

Pretože Ježiš je prvorodený Syn Otca, znamenalo by to, že Ježiš zdedí od Otca všetko a zasadne na Jeho Trón. A my dostaneme od Boha nejakú „výslužku“ v podobe nejakej Rajskej záhrady, alebo niečoho podobného.

Preto Pavol zdôrazňuje, že sme Kristovi spoludedičia – Boží dar pre nás nespočíva v onej „výslužke“ – akokoľvek krásnej a bohatej – ale v plnej účasti na všetkom tom, čo Otec pripravil pre svojho Syna! Inými slovami: v zbožštení!

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

2. krok: KLÚČOVÉ POJMY

Rozumiem dokonale kľúčovým slovám?

Ktorým pojmom a výrazom, okolnostiam, vzťahom, ... úplne nerozumiem?

OSLÁVENÍ

Túto tému zbožštenia vyjadruje aj pojem „oslávení“, kde slovo „sláva“ už od SZ vyjadruje v podstate „to, čo robí Boha Bohom“, Jeho božskosť, porov:

- „Ja som Jahve, to je moje meno a svoju slávu inému nedám, ani svoju chválu modlám.“ (Iz 42,8 SSV)

Ale teraz, v Kristovi, Boh túto slávu zdieľa s ľuďmi, ktorí po tomto dare zbožšteniam túžia:

- „A slávu, ktoré si dal mne, ja som dal im, aby boli jedno, ako sme my jedno - ja v nich a ty vo mne.“ (Jn 17,22-23 SSV)

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

3. krok: PARALELY

Kde inde v Biblii sa píše o niečom podobnom?

Aké paralelné miesta môžem k úryvku nájsť?

(Tu urobí skvelú službu biblický software!)

NAPRÍKLAD:

„A my sme nedostali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme vedeli, čo nám Boh daroval.“ (1Kor 2,12 SSV)

„Ved’ Boh nám nedal Ducha bojazlivosti, ale Ducha sily, lásky a rozvahy.“ (2Tim 1,7 SSV)

„A pretože deti majú účasť na krvi a tele, ... vyslobodil tých, ktorých celý život zotročoval strach pred smrťou.“ (Hebr 2,14-15 SSV)

„V láske niet strachu, a dokonalá láska vyháňa strach, lebo strach má v sebe trest, a kto sa bojí, nie je dokonalý v láske.“ (1Jn 4,18 SSV)

atď.

... PRÍKLAD:

KONTEXT A PARALELA CELKU BOŽIEHO ZJAVENIA – napríklad:

KKC 257 „Svetlo, blažená Trojica, a najpôvodnejšia Jednota! – O lux, beata Trinitas, et principalis Unitas!“ Boh je večná blaženosť, nesmrteľný život, nezapadajúce svetlo: Boh je Láska: Otec, Syn a Duch Svätý. **Boh chce slobodne darovať slávu svojho blaženého života.** Také je jeho „dobrotivé rozhodnutie“ (Ef 1, 9), ktoré si ešte pred stvorením sveta predsavzal **vo svojom milovanom Synovi, a preto nás predurčil, „aby sme sa skrze Ježiša Krista stali jeho adoptovanými synmi“** (Ef 1, 5), čiže aby sme sa stali „podobnými obrazu jeho Syna“ (Rim 8, 29) skrze „Ducha adoptívneho synovstva“ (Rim 8, 15). Toto rozhodnutie, čiže plán spásy, je milosť, „ktorú sme dostali pred večnými vekmi“ (2 Tim 1, 9), a **pochádza priamo z trojičnej lásky.** Tento plán sa rozvíja v diele stvorenia a po páde v celých dejinách spásy, v poslaní Syna a v poslaní Ducha Svätého, v ktorých pokračuje poslanie Cirkvi.

KKC 460 **Slovo sa stalo telom, aby nás urobilo „účastnými na Božej prirodzenosti“** (2 Pt 1, 4): „Preto sa Božie Slovo stalo človekom a Boží Syn sa stal Synom človeka, aby sa **človek spojil s Božím Slovom a dostal adoptívne synovstvo,** a tak sa stal Božím synom.“ „Lebo on sa stal človekom, **aby sme sa my stali bohmi.**“ „Keďže jednorodený Boží Syn chcel, aby sme mali účasť na jeho božstve, **prijal našu prirodzenosť, stal sa človekom, aby ľudí urobil bohmi.**“

KKC 654 Vo veľkonočnom tajomstve sú dva aspekty: **Kristus nás svojou smrťou oslobodzuje od hriechu a svojím zmŕtvychvstaním nám otvára prístup k novému životu.** Tento nový život je predovšetkým ospravedlivením, ktoré nás znovu uvádza do Božej milosti, „**aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych..., aj my žili novým životom**“ (Rim 6, 4). Je víťazstvom nad smrťou pre hriech a novou účasťou na milosti. **Uskutočňuje adopciu za synov, lebo ľudia sa stávajú Kristovými bratmi,** ako sám Ježiš volá svojich učeníkov po svojom zmŕtvychvstaní: „Chodte, oznámte mojim bratom“ (Mt 28, 10).[571] Sú jeho bratmi nie podľa prirodzenosti, ale darom milosti, lebo toto adoptívne synovstvo zaručuje skutočnú účasť na živote jednorodeného Syna. Tento život sa naplno zjavil v jeho zmŕtvychvstaní. ... atď.

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

... POTOM SA NECHAŤ OSLOVIŤ!

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

DRUHÝ CIEĽ ČÍTANIA:

NECHAŤ SA TEXTOM OSOBNĚ OSLOVIŤ!

Spravidla to znamená, že po tom, čo sme sa s textom dôkladne oboznámili,...

... si ho začneme **pomaly, opakovane čítať** – až dovtedy, kým nás **v texte neosloví** niečo veľmi konkrétne, niečo, čo nás doslova „chytí za srdce“.

Tento úkon je **viac zbieraním, než čítaním**. Cieľom je „zbierať“ a zachytávať posolstvá, ktoré Večné Slovo (= Kristus) skrze Ducha adresuje MNE OSOBNĚ prostredníctvom Písma – ono známe „oslovenie“, na ktoré sa často kladie dôraz pri rozjímaní. Nezostávať na povrchu, ale zaangažovane vstúpiť „dovnútra“.

V dávnych kláštorných spoločenstvách sa mnísi zišli v kostole, kde jeden z nich pomaly predčítaval úryvok písma, urobil krátku tichú pauzu a potom ho znova a znova takto opakovane nahlas čítal.

Mnísi sedeli, počúvali – a ten z nich, ktorý zachytil oslovenie textom, sa mlčky zdvihol a odišiel do svojej cely osamote o ňom rozjímať. Keď odišiel aj posledný, skončil lektor s čítaním textu.

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

**Čo Vás osobne
oslovilo (zaujalo)
v tomto úryvku?**

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

PRE NAŠE POTREBY...

■ **Čítanie**

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

**V tej chvíli, keď sme oslovení
textom úryvku, sme pripravení na
druhý krok lectia a tým je**

ROZJÍMANIE

„RUMINATIO“, ČIŽE „PREŽÚVANIE“...

Čítanie

Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

VÝCHODISKO ROZJÍMANIA: To, čo nás pri čítaní oslovilo, zachytilo,...

CIEĽ ROZJÍMANIA: Odhaliť POSOLSTVO TEXTU, ktorým Boh oslovuje cez svoje slovo práve mňa práve tu a práve teraz.

Je to „*činnosť rozumu, ktorý zanietené a s túžbou hľadá ukryté pravdy.*“

Nie je to ale nejaká chladná a neosobná analýza – je to **hľadanie „so zanietením“ s láskou** a so spaľujúcou **túžbou**. Túžba pritom smeruje k „*vnútornému posolstvu*“ Božieho slova, k tomu obsahu, ktorý je možné iba zakúsiť a nie uvidieť rozumom, ktorý je možné poznávať iba intuitívne v láske.

Otcovia často používajú nasledovné prirovnanie: **Čítanie nesie potravu do úst, kde ju meditácia pomaly prežúva.**

Samotné rozjímanie preto často v latinčine nazývajú *ruminatio*, čiže „prežúvanie“.

ZÁKLADNÉ PRINCÍPY ROZJÍMANIA

Čítanie

 Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

JE OSOBNÉ!

Zmyslom rozjímania nie je špekulovať a rozvíjať nejaké abstraktné teologické konštrukcie, ale odpovedať si na otázku:

„ČO MNE OSOBNĖ BOH HOVORÍ CEZ TENTO TEXT?“

TRI ROZMERY POSOLSTVA

Pradávná tradícia kresťanov rozlišuje v Písme okrem doslovného (literárneho) významu – čiže doslovne toho, čo úryvok hovorí – ešte tieto tri:

- **ALEGORICKÝ** – čo text odhaľuje o Bohu, o mne, o ľuďoch, o svete, o spáse,...?
- **ANAGOGICKÝ** – čo odhaľuje o Božej láske a o našom povolaní, ktoré z tejto lásky vyrastá? O budúcnosti sveta?
- **MORÁLNY** – čomu z Božieho zmýšľania a postojov sa môžem z tohto textu naučiť a viac sa tak pripodobniť Bohu?

ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

Čítanie

 Rozjímanie

Relaxácia

Meditácia

Pozvanie

Kontemplácia

Aktio

Na záver rozjímania nakoniec **jasne sformulujeme a zhrnieme „posolstvo textu“**, ktorým sme boli oslovení počas rozjímania.

Pre potreby ďalších fáz lectia je dobré na záver ho „skomprimovať“ **do jednej krátkej, výstižnej, významom a emóciami nabitej „meditačnej vety“**:

Nie je dôležité, aby táto veta bola všeobecne všetkým a každému zrozumiteľná.

Dôležité je, aby bola **zrozumiteľná pre nás** a aby pre nás osobne **obsahovala celú bohatosť** predchádzajúceho rozjímania.

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

Ako by mohli zniet’:

- ALEGORICKÝ VÝZNAM?
- ANAGOGICKÝ VÝZNAM?
- MORÁLNY VÝZNAM?

... tohto úryvku?

A ozaj, prečo musíme s Kristom najprv trpieť, až potom môžeme byť oslávení?

Rozumná odpoveď = 1 dnešný kredit

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: "Abba, Otče!" ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

ALEGORICKÝ VÝZNAM – Boh ma miluje ako prvého a dáva mi sám od seba nezaslúžene „ducha synovstva“. Ponúka mi nežný vzťah.

Odo mňa to vyžaduje odložiť starý život vzbury voči Bohu a vstúpiť do tohto nežného a hlbokého vzťahu s Bohom-Otcom.

ANAGOGICKÝ – Boh sa naozaj delí so všetkým, dáva mi úplne celého seba, neodvolateľne, bezpodmienečne, do krajnosti.

MORÁLNY – odo mňa to chce rovnako sa zjednotiť s Bohom, úplne a bezpodmienečne, v dobrom i v zlom, v utrpení i v oslávení, pretože Kristus je len jeden, nedeliteľný a alebo sa zjednotím s *celým* Kristom, alebo vôbec.

POSOLSTVO TEXTU PRE MŇA – pripodobniť sa Kristovi tým, že umožním iným ľuďom spoločne so mnou prežívať môj život s Bohom a tým im umožniť, aby sa skrze zdieľanie v spoločenstve stali mojimi „spoludedičmi“ môjho vzťahu s Bohom.

... PRÍKLAD:

„¹⁵ Lebo ste nedostali ducha otroctva, aby ste sa museli zasa báť, ale dostali ste Ducha adoptívneho synovstva, v ktorom voláme: „Abba, Otče!“ ¹⁶ Sám Duch spolu s naším duchom dosvedčuje, že sme Božie deti. ¹⁷ Ale ak sme deti, sme aj dedičia: Boží dedičia a Kristovi spoludedičia; pravda, ak s ním trpíme, aby sme s ním boli aj oslávení.“

(Rim 8,15–17 SSV)

ALEGORICKÝ VÝZNAM – Boh ma miluje ako prvého a dáva mi sám od seba nezaslúžené „ducha synovstva“. Ponúka mi nežný vzťah.

Odo mňa to vyžaduje, aby som do tohto nežného

ANAGOGICKÝ – E

celého seba, neod

MORÁLNY – odo

bezpodmienečne

Kristus je len jed

Kristom, alebo v

POSOLSTVO TE

umožním iným

a tým im umožniť, aby sa skrze zdieľanie v spoločenstve stali mojimi „spoludedičmi“ môjho vzťahu s Bohom.

MEDITAČNÁ VETA

Zdieľať s
Kristom Boha,
zdieľať s
ľuďmi Krista!

si Bohu a vstúpiť
om.

iva mi úplne
krajnosti.

ť s Bohom, úplne a
oslávení, pretože
tím s celým

Kristovi tým, že
ť môj život s Bohom

Máte k tomuto nejaké

otázky, poznámky,
postrehy, či pripomienky?

Nech sa páči!

... TIPY DO PRAXE:

- **Zložte si meditačný denník**, do ktorého si budete zaznamenávať svoje rozjímania – prinajmenšom objavy a poznanie, ktoré ste objavili...

... a neskôr aj zážitky z meditácie a skúsenosti z kontemplácie.

- **Vyskúšajte si celé rozjímание zapisovať** - pokiaľ sled svojich myšlienok zapisujeme, je výsledkom lepšia, presnejšia a precíznejšia formulácia myšlienok, čo rozjímáníu, samozrejme, prospieva.

DOMÁCA ÚLOHA

- Vopred si **naštudujte** text **Mt 13,1-9**, s prihliadnutím k Mt 13,18-23.
- Nájdite si na webe užitočné **stránky**, napríklad:
  - www.mojabiblia.sk/
  - biblickyslovník.pleva.info/
  - www.katechizmus.sk/
- **Zistite si, aké komentáre môžete mať k dispozícii** k čítaniu a porozumeniu Biblie – hlavne jej kultúrneho a historického pozadia
- **Doneste** si na hodinu **BIBLIU** (aspoň NZ) a svoj **meditačný denník!**

KATOLÍCKA SPOJENÁ ŠKOLA SV. FRANTIŠKA ASSISKÉHO

3. ROČNÍK GYMNÁZIA

KONIEC

WWW.INKY.SK